



Nepodpisani se dopisli ne tiskaju.
Priposlanu se; pisma tiskaju po 6
nr. svaki rotnak. Oglasi od 8 ro-
datah stoje 60 nd., za svaki rodat
više 5 nd.; ili u slučaju opetovanja
na pogodbu sa upravom. Novi se
šilju poštarinom naplatnom (sa-
segno postalo) na administraciju
Naslo Sloge. Imo, pramo i naj-
bliže poštu valja točno osnačiti.

Komu list neudilju na vrijeme,
aska to javi odgovorničaru u otv-
renu pismu, za koju se no plaća
poštarina, ako se izvana napiše:
„Reklamcija.“

NAŠA SLOGA

Istisi svakog četvrtka na cielelu
arku.

Dopisi se naručavaju ako se i
notiskaju.

Nobiljgovani listovi se noprime, a
Preplata s poštarinom stoji 6
for., za soljako 3 for. na godinu.
Razmjerno for. 1/4 i 1 za pol-
godino. Isvan carovine više poštarina

Na malo jedan broj 5 novc.

Uredništvo i administracija na-
se u Via Famolo br. 1.

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a sloga sve pokrvari.“ Nar. Poz.

Carevinsko vieće.

BEČ 22. maja 1892.

Videć, da donasate još uvijek izvještaj
o poslovanju u istarskom saboru, i bivši
zabavljeni kojekim, nisam do sad pisao o
radu u carevinskom vieću. Za posljednji
broj poslao sam vam samo provode odgo-
vora na interpelacije glede žilostoga stanja
u Istri sa posvo kritikom uvodom. Učinio
sam to, da budu Vaši čitatelji šim prije
podućeni ob onom, što se ovdje egadni
gledom na Istru, pošto znam, da ih to naj-
više zanima. Bit će još toga. Nego u ovo
mjeseo danna znejedanja raspisalo se je
drugih znamenitih stvari. A to je imenito:
predlog, da se pravosuđnoga ministra po-
stavi na obduženičku klupu; zakoneka
osnova o radnjah, koje se imaju poduzeti
u Beču, to zakoneka osnova za preuro-
djenje valuta.

Izviestit ću u kratko o jednom, drug-
om i trećem. Najprije:
Predlog, da se ministru-pravosuđja metnu
na obduženičku klupu.

Po ustavu ove pole monarkije može
se i ministra obdužiti, ako se drži, da je
povriedio ustav. Da se to uzmogno učiniti,
treba da predlog za obdužiti podpiše naj-
manje 40 članova carevinskoga vieća i da
pak carevinsko vieće po svojoj većini po-
priimi predlog. Otkad se ustavno vlada,
već preko 30 godina, nije takav predlog
bio postavljen. Kako malo se je na to i
mislilo, vidi se e toga, što nebijase niti
suda, koji bi ministru sudio, da do obdužbe
dodje. Sad jedva, jučer, izabralo se dr-
zavni i sudbeni dvor, obstojeći iz 12
članova, većinom odvjatnika. Među njimi
je i bivši zastupnik gorjčkih Slovenaca
dr. vitez Josip Tonkli.

Prci pokue, da se ministar obduži,
učinili su Česi zajedno sa tri Hrvatia i
i jednim Slovincem i to, da se obduži mi-
nistar pravosuđja, Ceha grofa Šenborna.

On je izdao dne 22. aprila naredbu,
kojom je ustrojio novi kotarski sud u To-
plicah (Wecklesdorf).

U toj naredbi vidjuali su Česi po-
vriedu ustavnoga zakona, to su postavili
rečeni predlog, koj se je u osam dana,
pošto bijaše postavljen, morao metnuti u
carevinskom vieću na dnevni red.

Raspisalo se je dne 4. i 5. maja.

Prvi, koj je za predlog govorio, bio
je zastupnik českega naroda prof. Tilšor.
On je pripovjedač povjest ustrojenja toga
suda, to došao do zaključka, da je mi-
nistar pravosuđja povriedio zakon tim, što
je naredbenim putem ustrojio sud, boz da
je dobio o mišljenje glede toga od českega
sabora, kako to zakon zahtjeva.

Ministar Čeha branio je vodja nje-
mačkih ljvoičara zastupnik pl. Ploner, na-
glasajući, da je ministar pitao mišljenje
českega sabora, al da ga ovaj nije dao.

Zagovor bio je slab.
Vrli zastupnik českega naroda dr.
Paćak govorio je za predlog i dokazivao,
velikim materijalom pri ruoi, kako je re-
čena naredba ne samo nezakonita, nego
također kako je sud u Toplicah nospredno
zaokružen, posve nepotrebni, kako niti sami
Njemci toga kotara nisu zanj zauzeli. Bio
je to krasan govor, najljepši po sudu Čeha,
što ih je govornik izrekao u carevinskom
vieću, i koj je završio sa riječmi: „Narod
česki se neda tlađiti od vas; on je bio
pred vami i biti će za vami.“

Proti predlogu govorio je još u imo
českih veleposjednika grof Deym, al tako
nospredno, da su ga oduđjvali i sami oni,
u ime kojih je govorio; nadašje ministar
pravosuđja grof Šenborn sam, i konačno
još jednom zast. pl. Ploner. Najljepše je,
da su ova dvojica jedan drugoga pobili.
Šenborn nastojao je dokazati, da je on
imao mišljenje, odnoeno i privolu českega
sabora, i to iz pevanjih vremena, šim je
hüćeo dokazati, da ona naredba nekaže kao
da vlada hoće provadjati česku nagodbu
naredbenim putem, bez českega sabora.

Plenera je to usupnulo, i za to je po
drugii put progovorio: da dokaže ministru,
da ona prvanja mišnionja českega sabora
nisu valjana, već da se imade uzeti za
temeljito, što je ministar pitao mišnionje,
i što on nije kriv, da ga česki sabor nije
dao. On je u obće kao branitelj, posvo u
protusloviju sa svojim klientom, hüćeo do-
kazati, da ministar može naredbenim pu-
tom provadjati česku nagodbu, da je do-
voljno, da za to česki sabor pita za
mišnionje, a da neodluđuje, da li je to
mnieuje do bio ili no.

Za predlog govorili su još dr. Vašaty,
koj je najostrije odsudio postupak českega
ministra dra. Pražaka za to, što nije osu-
đio ono naredbe, ili, ako neima upliva,
odstupio; odsudio je takođerj ministra
grofa Šenborna, koji kao da je zaboravio
posve na to, da je član českega plemstva,
da je u svojih mladjih godina napisao
knjižicu, u kojoj je branio česku državno
pravo proti avim njegovim protivnicom.

Nadalje dao je izjavu u toj stvari
zastupnik Biankini, i to hrvatskim jezikom,
u kojoj je naveo razloge, s kojih je on i
njegovii hrvatski drugoii iz Istro obdužbu
podpisao i s kojih će za nju glasovati.
Zaključni govor izrekao je dr. Herold. On
je poznat kao uman, ućon i kao izvrstan
govornik. Ovaj put kao da je nadvaldao
sama soba. Stvarno, pravno politički do-
kazao je opravdanost predloga, a govorio
je takovim osvjeđođenjem i takovom odu-
ševljenostju, da mu se je burao povladji-
valo tečajem cijeloga govora, najpaše pak
na svrui, i da mu se je povladjivalo ta-
kodjer na galeriji, inače veoma mirnoj. Bar
četvrt ureaubalo je, dok se je kuća, poslie
njegovoga govora, umirila. Šenbornu je rekao,
da se nije branio nego izgovarao; Ploneru,
da je branitelj, koj je za obranu dobio
svoj plaću, sud u Toplicah, prom je svoga šti-
ćenika svojim drugim govorom još jače
zakopao; Deyma je nazvao bezplatnim
braniteljkom, al da je prema tomu i obrana
bila. Prema avrui svoga govora obratio
se je na razne zastupnike i stranku u kući.

Zahvalio je onim slavenskim zastupnikom,
koji su predlog podpišali, ne toliko radi
predloga samoga, nego jer su tim učinili
bar jedan korak, koj će blagotvorno na
razvoj u Austriji djelovati. Imamo se zahva-
liti zastupniku Biankini. Premda je go-
vorio hrvatski, mi smo ga ipak razumjeli.

Vi znate gospodo, teke se dogadja među
Slaveni. Oni imadu razne jezike; ako pak
jedan drugomu govore u svojom jeziku
kao Slaveni, ako se kao Slaveni čute, ako
se među sobom kao Slaveni ljube, tad se
razumiju. Autonomistom, Poljakom i kon-
servativcem, dovikuju, da se to radi o po-
vriedi prava sabora. Voleposjednike česke
pita, da li je dostojno českih kavallara, da
poslie svega, što se je dogadjalo u českom
saboru, glasuju za Plonera. Českim zastup-
nikom iz Moravske veli, da njim je birati
izmed českega naroda i izmed ljvoića
vlade. Odlučite li se za vladu, odlučite
li se za ljvoiću, dakle proti narodu, tad
ste izgubili pravo brojiti se k narodu.“

Na svrui dovikuju avim zastupnikom u ca-
rovinskom vieću: Vi možate proti preko
našoga predloga na dnevni red, ali preko
českega pitanja nemožete proći na dnevni
red, jer za našu stvar nismo samo mi slabi
zastupnici, nego cijeli veliki narod. Ovo bi
bila prilika, da se iše pu, kojim bi se
amirilo oba naroda u Českoj, al put na
temeljnu prava, put koj mora voditi k ob-
temeljtu biću sadanjega sustava. Učinito
tužbi cijeloga sadanjega sustava. Učinito
tužbi hoćete, jedno je stalno: ako pravdu
ovdje i izgubimo; pravdu, koju vodi česki
narod i Slaveni u obće, proti vladajućemu
sustavu, nećemo, ako će Beg i naša na-
rodna moć uz sve protivimo izgubiti.“

Za Plenerov predlog glasovali su Niemol-
ljvoičari, Poljaci, njemački nacionalci, neki
česki volikashi i moravska Česi, u od zastup-
nika hrvatskega i slovenskega naroda:
Klaić, Boršić, Šupuk, Hohenwart, Klun,
Globoćnik, kao takođerj Srbin dr. Krvokviđ.

Proti tom predlogu glasovali su svi Mla-
dočesi, dva izmedju trojice Staročeha, to
Hrvati Biankini, Dapar, Laginja, Spincić.
Ostali Hrvati i Slovinci su se udaljili iz
sabornice, jer za predlog Plenerov nisu
hćjeli glasovati, a proti njemu nisu mogli,
jer se je klub, u kojem su, za predlog
izrekao. Samo za Šuklja-ta javio je jedan
list, da kad neki bio bolestan, bio bi gla-
sovao za predlog.

Istarski sabor god. 1892.

(III. zasjedanje).

VIII. sabsorska sjednica dne 1./4.
(Sliedi).

Zastupnik Constantini izvješćuje u
ime istoga odbora o molbi kotarskega suda
u Buzetu, da moše sudbeno postupati proti
zastupniku Flegu.

Kod razpravu o predlogu reče za-
stupnik Dukić:

Visoki sabore! Kad je ovaj visokoj
kući pripjela zamolnica o. kr. kotarskega
suda u Buzetu, veleodionjoni g. predsjednik
izjavio je, da će on ovu zamolnicu netupiti
političko-ekonomičkomu odboru, koji i
onako, da neima mnogo posla, te da se
neće birati posebni imunitetni odbor. Tako
bi i učinjeno.

Da se je pako birao posebni imuni-
tetni odbor, to neki bio danas došao na
razpravu onakav predlog, kakav nam pred-
leži, koji je predlog posvoma pogrešan.

Dozvolite mi dakle, da rečem njeko-
liko riječi u ovom predmetu.

Pojmim, da je ovakav predlog potkao
od ekonomičkega odbora, ali nikako pako
ne mogu pojmiti, da je potekao od poli-
tičko-pravnoga odbora.

Čim sam primio tiskani predlog u ruku,
uvidio sam kao pravnik odmah, da je ili
o. kr. sud u Buzetu slabo stilizirao stvar-
nionicu, ili da je političko-pravni odbor stvar
pogrešno shvatio. Zatražio sam s toga jučer
na večer spise, koji se na ovaj predmet
odnose, iz kojih sam so uvjerio, da je za-
molnica buzetkega suda oba sastavljena, a
da je ovu političko-pravni odbor krivo
shvatio. Dopusite, da vam ju pročitam.

(Čita talijanski dopis o. k. kotarskega
suda u Buzetu od 25. marca 1892. broj
498/k. koji glasi):

„Trgovac i posjednik Ivan Krstitelj
Dolfabro, kašto njeki Viktor Rigo An-
tonov i Kata Crivichio iz Buzeta podnolali
su proti buzetkom načelniku Franu Flegu
prijavu radi zločina zlorabe uredovno vlasti
i onoga potvora.

Prijavljene činjenice a bilo su se dne
8. i 11. febrara ove godine, polag kojih
bi bio načelnik Flego dao zatvoriti nave-
dome osobe te ove oblićio, da su se proti-
vile rođarom i činovnikom buzetkega ob-
dinskoga uroda. Ova kažnjiva djela sašči-
njavala bi učin zločina javnoga nasilja,
predviđjena po §. 81. k. x. i pristupka
§. 305. k. z., radi kojih bi i povelona je
kaznena istraga kod ovoga suda u Buzetu.

(Omnieis) podpišani sud pita, dali
kani ili ne ova visoka kuća privoliti, da
se povada kazneni postupak proti zastup-
niku Flegu radi prijavljenih čina gore na-
znaćenih.“

Iz ove zamolnice sliedi, da buzetaki
sud traži nešto drugo, nego li je izraženo
u predlogu, o kojem raspravljamo. Dakako,
vi gospodo od većine, sa vaše olimpićke
visiue glodače kadkada priekim ovom proko-
nu — tobož po vašoj misli — manjo na-
učne ljude, no vaše izvješće i predlog po-
kazuju, da so pravnici, koji su članovi
političko-pravnoga odbora, slabo razumiju
u kazneno pravu.

Nadam se, da su mo gospoda od va-
dine razumili.

Visoki sabore! Poditujom odviše ovu
visoku kuću, to neželimo, da se postari na
glasovanju predlog, koji je skoro sasvim
pogrešan i koji ne riečava zamolnicu o. kr.

kotarskega suda u Buzetu. Ovaj sud ne-
traži privolu, da se povelu kazneni izvidi
proti zastupniku Franu Flegu radi zločina
po §. 81. i pristupka po §. 305, nego traži
privolu, da se proti njemu povelu kazneni
postupak radi zločina po §§. 101. i 209.
kaz. zak.

Predlažem indi, da se predlog natrag
odputi na političko-pravni odbor, nekna
boljo formulira predlog.

Izvjestitelj dr. Constantini usljed
ovih prigovora izpravlja odmah predlog u
smislu govora dra. Dukića, to predleže
novi predlog na prihvat.

Dr. Dukić reče opot:

Visoki sabor! Malo prije razlagao
sam, kako je predlog ekonomičke-politič-
kega odbora pogrešan, sada dopuštite mi,
da se u kratko izjavim ob obrzloženoju
istoga predloga, koji je skroz i skroz po-
grešan i neovanan. Polag izvješće obu-
rovra ima se uzkratiti privola za sudbeni
progon samo u onih slučajih, gdje se radi
o zločinih i prekršajih proti javnomu
ocijalnomu redu i vladi t. j. kad so radi o
tako zvanih političkih zločinih u pravom
smislu riječi. Budući pako čin, koji se upli-
sujue u grieh zastupniku Flegu, nije poli-
tički zločin, to ovaj zastupnik nemože tra-
žiti za sebe imunitet, pa ga valja izručiti.

Gospodo! ja, ja nemogu pojmiti, da je
ovako obrazloženoje predloga ekonomičko-
političkega odbora u obće poteklo od
pravnika.

Ne radi se u ovom slučaju o extra-
daocij zastupnika kojoj stranoj državi, već
se radi o pitanju, da li se može sudbeno
postupati proti jednomu zastupniku. Ne-
znam, gdje je g. izvjestitelj oprio svoje
podatke, da se imunitet zastupnika ograni-
čujeje samo na političke zločine. To ne-
stoji. Sabor može dati privolu, da se po-
stoji. Sabor može dati privolu, da se po-
stupa proti komu zastupniku radi bud ko-
jega zločina ili prekršaja bez razlike, dali
se može ili ne ubrojiti pod tako zvane
političke zločine ili prekršaje. Dapače par-
lamentarna nas praksa ući, da se najviše
puta daje privola za sudbeni postupak radi
prekršaja vrriede poštenja.

Nu i u drugom svomoru krive je shvatio
ekonomičko-politički odbor svoju zadacu.
Odborova dužnost nije samo konstatovati
činjenicu, da sud traži privolu za postupak
radi ovoga ili onoga prestupka, već je
njegovu najglavnija dužnost ispitati ađušno
i svjestno, da li je kaznena prijava pod-
nošena proti komu zastupniku, osnovana,
temeljita, da nije samo iz zavisti potekla.

Odpier ima pravo zatražiti istražno sudbeno
povelu, da se uvjeri ob osnovanosti prijave.
To je učinio i u nazoćnom slučaju, nu
unatoč tomu o tom nije ni riječi u izvješću.

Da je u glasirani zadatku odbora, do-
pustite mi, da ilustriram jednim prijamorum.

Proti meni — prom nevinu — pod-
nese škogod prije saborskoga zasjedanja
na državno odvjetnićstvo ili sud prijavu, da
sam počinio ovaj ili onaj zločin. Državno
odvjetništvo moralo bi doduše najprije
proslušati svjedoke, pa onda jevati, ako bi
prijava koliko osnovana bila, zatražiti pri-
volu u sabora, da privoli proti meni po-
vesti istragu. U predležećom slučaju reć
bi, da se tako postupalo nije. Kad bi dakle
stalo na preštu kaznenu prijavu od budkoje
strane zatražio od sabora, da mo extradira-
tor, da sam okrivljen, to je eveta dužnost
odbora i sabora, da svestavno ispitia pri-
javu, zahtjeva razjaenjenje i da so uvjeri,
da nije cijela prijava prešta kloveta i timo
apsai čela zastupnika, koja bi bila već
tim kompromitirana, što je pripjela na
sabor zamolnica ovoga ili onoga suda, gdje
se osvjada pojedini zastupnik kojim kaz-
nivim činom.

Tim više ima na to paniti sabor, jer
eventualna kasnija rehabilitacija kod sud-
neda so tako razglasi i ljuga bi ostati
mogla na nevinu zastupniku.

Gospodo! moja! U ovakvih pitanjih
neradi so o jednoj ili drugoj stranoj, već
se radi o časti, o imunitetu zastupnika, a

tu moralo bi preostati svo stranačko strasti, to bi se ovaj predmet imao raspravljati trizno, nepristrano i stvarno, a ne onako krivo i pogrešno, kao što nam ga predložuju izvješće odbora.

Toliko smatrao sam potrebitim izjaviti se u ovom volevačnom parlamentarnom pitanju. (Odobranje na klupah manjine). (Na početku govornik prosvjeduje protiv ponašanja galerije, koja je počela bućiti, te pozovo odlučno prodsjednika, da vrši svoju dužnost.)

Zatim bijaše primljen popravljeni predlog i donoglasao.

Zastupnik Bubba izvješćuje u ime financijsalnoga odbora o proračunu za god. 1892. zemljo-razdretno zaklade (ezonora).

Kod glavne razprave reče zastupnik Dukić:

Visoka kućo! God. 1872., kad se je u ovoj visokoj kući radilo o uređenju zemaljskih ureda i povećanju broja zemaljskih činovnika, izrekao je u saborskoj sjednici 30. novembra poštovani član ove visoke kuće g. dr. Amoroso medju ostalim sljedeće:

"Premda uvjeravaju od godine do godine izvještitelji financijsalnoga odbora u svojih izvješćajih, da je zemljo-razdretna zaklada dobro upravljana, to ču mi se ipak dopustiti, da se ovdje otvoreno izrazim, da se je do sada ovom zakladom najviše malo postupalo.

Zemljo-razdretna zaklada, koja je prvobitno sačinjavala glavnici od 1,368,596 for., bivaše god. 1882. od države prodana pokrajini sa aktivom blagajno for. 30.629. Do konca god. 1887. bijaše pretvoren taj višak u čet predumaj od države zadobivena, u manjak for. 284.726.

Nakon dvadeset godina, otkad se je poštovani zastupnik dr. Amoroso tako nepovoljno izjavio o zemljo-razdretnoj zakladi, nije ni meni moguće, da povoljnije o njoj sudim, dapače priznudem sam izraziti moje veliko zažudjenje i negodovanje, što zemaljska uprava nepoduzimlje nikakve koraka za konačno uređenje, odnosno odstranjenje ove zaklade, koja podržava trajnu nevolju u zapadnom dijelu ove pokrajine.

Godino 1856. obavljena je u Istri likvidacija i ustanovljen navedeni iznos for. 1,368,596 a. v., od koga je odpala na pokrajnu for. 564.206 i na razdretno vlastno for. 777.817. Za dio otkupnine, što je odpala na pokrajnu, izdane su zadužnice, na koje su plaćani kamate i kojih se stanoviti broj svake godine amortiziraju tako, da će ih posvama nestati god. 1895.

Polag obračuna iznašaju novembra god. 1890. aktivni ostaci ove zaklade for. 790.136, a pasivni ostaci for. 758.937.

Ako pako računamo na obični način, koliko iznašaja manjak ove zaklade, to moramo uzet u obzir sljedeće brojke:

Vjerovnici ili pojedini zemaljski zadužnici za glavnici i kamate imaju dobiti još	for. 268.000
Državi dugujemo za prodajme	390.000
Zaostaci obvezanika ili razdretneih iznašaju polag obračuna za god. 1890. for. 411.985, a polag izvješća zemaljskoga odbora, strana XXXIII. isti iznašaju forinti 442.887. Uzmimo dakle	420.000
Ukupni manjak iznaša for. 1,078.000	

Godine 1856. ustanovljena je svota 1,368,596, koju su u ime razdretne imali vratit pokrajini i obvezanici. Nakon 45 godina pako dug iznaša još preko 1 milijun forinta, prem je za ovih 45 godina u to ime izplaćeno preko 2 milijuna forinta.

Neželim danas opetavati uzroke, radi kojih se nije u 45 godina poravnao ovaj dug, jer to je u posljednjih godinah i ovo strano temeljito učinjeno, već sam slobodan pozvati nadležne krugove, a naročito zemaljski odbor, noka pokušati jednom činom, da se voljni jednom pomoći biednomu seljaku, koji stenje pod ovim za današnje vrijeme nerazložnim dugom. Na ovom polju može si zemaljsko zastupstvo osvjestiti lice, to stedi vječnu zahvalnost velikoga dijela pučanstva ove zemlje.

Kad se ovo pitanje nebi dalo ili moglo riešiti u povoljnom smislu po našu pokrajnu, to se nebi ni mi s ove strane za ovaj predmet toliko zauzimali. Nu pošto smo, gospodo, podupno uvjereni, da je tu pomoć moguće, a da zemlja ipak izpuni svoje obveze, to si smatramo svetom dužnosti nepropustiti nikakve egoda, a da svo glas nadignemo na obranu opravdano stvari.

Pokrajina mora polag nagode, sklopljeno sa državom dne 28. marča 1875. utjerivati za razdretnu zakladu najmanje 10% nameta na ovo izravno poravezav

dotle, dok trajo sročkavaju razdretnih zadužnica, dakle do uključivo god. 1895. Za ovo zadužnice trebamo još oko for. 268.000.

Pošto se je god. 1890. utjeralo od pokrajine putem 10% nameta for. 79.398, to pošto godišnji iznos, što se iziskuje za godišnju amortizaciju zadužnica i dotične kamata, iznaša po prilici istu svotu, to će pokrajina izpuniti svoje obveze sa spomenutim 10% nametom, koji se i onako od cijele pokrajine ima utjerivati, do konca god. 1895.

Kad je tomu tako, onda nobi drugo preostalo, nego urediti tražbinu države za predumove, koja je koncem godine 1890. iznašala for. 390.000.

Našin, kako da se ovo pitanje s državom uredi, predložili smo visokomu saboru s ove strane kuću u saborskih zasjedanjih god. 1889. i 1890.

Prednili smo naime na ustavnu razpravu braloženi predlog, da se zamoli država, neka odpušti pokrajini svoju tražbinu, ovisedu za pruženo predumove, a s druge strane, da pokrajina odpušti obvezanikom razdretne dug prema razdretnoj zakladi.

Da je vicoki sabor već godine 1889. prihvatilo naš predlog, bilo bi ovo po Istru životno pitanje već danas bez dvojbe povoljno riešeno.

Spomenuto sam već god. 1890. kod razprave ove zaklade, da je država odpuštena bogatijim pokrajini; nego li je naša, poveče svote. Tako je posljednjih godina odpuštena Kranjskoj pokrajini for. 1,293.272, kraljevini Galiciji do 100 milijuna forinta za pruženo predumove.

Prošle godine i to zakonom od 8. augusta 1891. br. 142 D. Z. odpuštena i odpinala je država pokrajini Bukovini svo predumove, što joj ih je pružila do konca god. 1889. i to u iznosu od for. 10.013.072, a osim toga pružit će država istoj pokrajini još svako godine do 1903 godišnju pomoć for. 206.000, koji se nemaju državi povratiti.

Kad je dakle država bogatijim pokrajinama od nas odpuštena predumove u iznosih od 100 milijuna, 10 milijuna i 1,206.000, to naime nikakve dvojbe, da bi i istarskoj pokrajini odpuštena bogatulu od for. 390.000, kad bi to zemaljsko zastupstvo odlučno molilo i zahtjevalo.

Država bi tim pripravnije pristala na brisanje svoje tražbine, što bi onda od pučanstva u Istri mogla laglje utjerati državne zaostatke za poreze, koji su takodje u krajevih zapadne Istre dosta visoki.

Kad bi država odpuštena našoj pokrajini svoju tražbinu od for. 390.000, tada se ipso imala bi i pokrajina preči na dnevni red preko svote od for. 420.000, što ju duguju još obvezanici razdretnoj zakladi, ili drugim riešim, odpuštenim im njihov dug.

Svaki porez, svaki namet utjeruju se za pokriti stanovitu potrebu. Kad bi država odpuštena svoju tražbinu, nobi bilo veče ništa za povratit, s toga nebi imalo smisla, da ovaj dug još i dalje postoji.

Tako bi se pružila liepa prilika, da zemaljsko zastupstvo odstrani i posljednji trag feudalizma, da oslobodi jednom pučanstvo od duga, koji ga sjeća na ona vremena, kad je bilo još prikivano na vrstu zemlje, koju nije svojom nazvati moglo.

Skrajmo je sada vrijeme, da visoka ova kuća poprmi ozbiljno korake za konačno riešenje ovoga pitanja.

Slobodan ću biti indii predložiti ovoj kući resoluciju u tom pogledu.

Za slučaj, da nobudu prihvaćena, izjavljujem, da mi neče biti moguće glasovati za predloženi proračun ove zaklade, jer sam uvjeren, da bi se istarskomu pučanstvu, koje je ovim dugom preobtrječeno, moglo pomoći, kad bi samo dobre volje bilo sa strane većine ove visoke kuće.

Nobi pako mogno glasovati za proračun ove zaklade i još stoga, što je za troškove uprave ove zaklade metnuto u proračun for. 13.411, a cijeli proračun iznaša stopram for. 95.701. Ako se pomisli, da je utjerivanje povjerenje a. kr. porezom uredom, a obračunano računarskom zemaljskom zavodu, u iznosu od for. 18.411 nemogu nikako opravdati.

Stavljam indii na prihvati sljedeću resoluciju:

"Pozivlje se zemaljski odbor, da stupi neodvlačno u dogovor sa a. kr. vladom i poduzme sve potrebita korake, da država odpušti pokrajini svoju tražbinu za predumove, pruženo istarskoj zemljo-razdretnoj zakladi, o kojoj nagoda 28. marča 1875. br. 72, u koliko nije još izplaćena."

Zastupnik Babuder ovrde se najprije na ono, što piše o njemu "Našin Sloga", da "kad" zemaljskomu odboru,

većini i osarskoj vladi svakom zgodom (najoh u štitavoj sabornici), nu on će i nadalje tako raditi (živio i sa klupah manjine). Kao član financijsalnoga odbora proučio je pitanje zemljo-razdretne. On se je uvjerilo, da se to pitanje liepo i koristno riešava, to da se bliža čas, kada će moći pokrajina oduhatni. On je u odboru prigovorito jedino previsokim troškovom za upravu, ali uvjerio se ga, da neido inače; u ostalom i u tom se opaža napredak, jer bijaše ukinkuto nješto je dno ga dnevnika dr. Ovo njegovo mnienja neče dioliti oni, koji moraju plaćati dug i zaostatke razdretne, ali on njim nemože pomoći, jer plaćati se mora. God. 1895. biti će nam olakšano breme, jer će ustatiti znatan dio duga. Buda li nam vlada htjela popustiti 79.000 for. kamata na predumove, koje smo dobili od države, tim bolje. Poštovani dr. Laginja, koji si je uzeo toliko na srdce pitanje ezonora, mogao bi sada kao državni zastupnik nastojati, da nam se ti kamati odpušte, na čemu biti ćemo mi svi zahvalni.

Izvištajitelj čita pojedino rubrike, I. i II. prima većina bez razprave.

(Konac sledi).

Vinarski sastanak u Boču.

(Konac.)

8. Vrlo je potrebno, da se promjene ustanove zakona od 21. junija 1880. o sačinjanju i prodaji pida slinog vinu, i da se čim prije stvori zakon proti kvarenju jela i pida, a da se dotle posve strogo odvražaju ustanove potoječe u tom pogledu, nastaviti ona u zakonu od 21. junija 1880. glede potraživanja na umjetna vina, i da se zabrani proglašavanje u novinah o suvo-gatih vinu.

I tu je odluka dobra. Jer onaj zakon nije bio pravi. Dopustilo se je, da se može vinu dodavati nekih stvari, da postane bolje, i tim da se vino ne kvari. Ali to je velika pogreška, jer ako ti je dopušteno sa jednim hektolitrom posve ornoga i an jednom posvo kiseloga vina mješati sladko groždjaca, pak najzadnji ožimalnica, nešto habata, te doliti tri četiri barila vode, onda to nije više vino, kako ga je Bog dao i zemlja rodila. Ako ono prodša, prodao si uvjek samo dva hektolitra vina, a drugo vodu, cukar, habat. To je prevara.

Ali takova trgovina može trajati samo neko vrijeme; dođe djelo na vidjel, pa onda nemožeš više ni smoga pravoga, suhoga vina prodati. Nekoji bezbožnici, koji su tako radili, već su uzeli kredit ciolim pokrajina.

Nijedan seljak, koji bi tako radio, neka se noda dobro, ni sreći, a drugi, koji bista ga znali, kazuje ga prestom. On je zločinac, koji zatira vjeru vašoj dobroj robi, koju ste svojim trudom i blagoslovom Božjim priradili, a nemožete ju prodati radi lopovištine jednoga, koji je možda pandosa i mješao za svoju kratku aradu, a za vašu dugu nesreću!

Mi se nadamo, da u Istri, medju kmetovi, naime takovoga skota, i opominkjemo ljude, noka ga se šuvaju radi svoje vlastite koristi.

Ali u gradovih, po krémah i po magazinih roć bi, da je toga mješanja mnogo. Još se potpri, ako je vinu doloženo vodo, ako mu je doloženo zdravo cukrovodo, ako mu je doloženo zdravo kurovinu i drugo noškoljivo tvari. Ali što ćeš reći na onu lopovištinu, kada za mučno zasluženo novce piješ otrov za svoje zdravlje? Jer ima boje (kolura) i drugih tvari, koje meću u vino, a koje su upravo škodljive zdravlju.

Tomu je teško doskočiti, ali jest ipak moguće. Dan današnji pozna se mnogo škodljive tvari u vinu, a naj. oviji pokine obediću i to, da se za posvo sjegnuro moći rodi: u ovom je vinu toliko i toliko habata. Još si ga onda onomu, koj je prodavao vodu za orno vino; njegova je konnoba pošla.

Njomaško cesarstvo ima tvrdi zakon, da se u vino nesimlje primjoshavati upravo ništa, ma ni sladora. Koga ulove, mogu ga podopasti do 6 mjeseci zatvora, i do 1500 maraka globo, to je kao 900 forinti našega novca. I to je pravo; jer po zemlji po vrsti loze i po vremenih, ima dosta i na r a v s k o g a v i n a, k i s e l o g a i s l a d n o g a, b i e l o g a i o r n o g a i o r n o g a; pak zovi, koje ti je draže, ili bilo orno ili bilo, bito sladko ili kiselu, imaš pravo na to, da bađo n a r a v s k o. Kad bi tako bilo, onda bi postom kmet znao zašto se trudi.

Naši naučnici ljudi govore, noka se stvori ovakov zakon: da svaki krémar napiše, prodaje li pravo, naravno vino, ili predajo vino, u koju je budi što primjeshano.

Nijedna mješavina nesimjo biti takova, da škodi zdravlju. Onda je svakomu slobodno, hoće li prodavati naravno vino, hoće li mješavino.

Oblast noka mnogokrat pogleda krémno i skladišti, pak ako nađe, da je napis za vino naravno, a u istinu, da je u to vino budi što doloženo, onda noka mu se otmo dobro i zlo, noka se prodati i podieli sromalom, a on da još plati težku globu u gotovom novcu.

Za prvi put noka mu se nobi usela dozvola krémarenja, jer valja griećnka doduše kazniti, ali treba da i priliku ima, to se spokori, ako hoće.

Nego kad bi takovoga kaznili prvi put težko, drugi put još teže, a treći put oduzeli mo za uvjek dozvolu krémarenja, onda bi drugim prošla volja jedno vino pisati, a mješavinu prodavati; onda nobi postano vino u sirote kmeta ostajalo u konnobah, a ljudi se nobi trovali za svojoj novce.

Eto vam, istarski kmetovi, protumačeno jedno od poglavitih pitanja za naš gospodarstveni obstanak i napredak. Božo daj, da i ovo sjemo nobuđe palo na suhi kamion, nego u dobru zemlju, i da bude obradio onako dobro, kako su obradio jur mnogo nauko, koji vam je dala naša hrvatska ljubav, naša „Sloga“!



Franina i Jurina

Jur. Ča najde naš Mikula tako dobroga va Kanfanara, da se vozi tamu svaku nedjelju i festu?

Fr. Ča neznaš, da su u Kanfuru fini tartuši, a stare botilje ima ferlan, pak najzad ni bira na štaejonu za ča vroć.

Jur. Sad mu nezamerim, jer poli nas se te stviri neunžu.

Fr. Znati moraš, da je on na tartufe od zdravna navadan, a da su njemu draži krnjeli nego mi kmeti, to sam zaš prije, nego sam ga pozna.

Jur. Alom, koje tako, nećemo biti mnogo na holjem, nego smo bili prije.

Fr. Ja imam malo šperancije.

Jur. Sad ču se konvikt u Kopru čuda pomoći.

Fr. Kako to, si forši ti nabira beći?

Jur. Vero nis, ni nebudem, lego naš barili si je vrge u glavu škoditi beče za te maše buduće pope i je nabri ništo poli tvojih prijatelji.

Fr. Zašto pak se jušto on toliko dišturba?

Jur. E, znaš ča ti je, da ga budu u Poreču više šušali, kad bude ča pita.

Fr. Razumim, to ča reći, ja tebi beći, a ti meni ča pitam.

Jur. Ma bilh pukna od amih!

Fr. Ča ti je opeta?

Jur. Naš Pranzoglavit mi je roka, da va Istrijo ni Hrvaći, da su samo tamo doli va Krovacojo.

Fr. Ča noznaš, da ima ženska dugo vlasti a kratku pamet, a kad je duga brada pamot nemora bit duga.

Jur. A on parli, da je jako študijana glava, kna se razume va leju i a palagrafo.

Fr. Znaš ča ti je, on se najbolje razume va palagrafo puljakega dugoušnjaka, i va leju poroško lažitorbo.

Jur. Kad ti govoriš, bit će tako.

Različite viesti.

Glavna skupščina političkoga društva „Edinost“ obdržavati će se, kako smo javili već u zadnjem broju, u nedelju dne 29. t. m. točno u 10 sati u jutro. Ovim upozorenjem jošje jednom gg. članove, da se mnogobrojno odzoviti pozivu odbora. U tezkih i ozbiljih okolnostih, u kojih živimo ovdje u našem Primorju, imalo bi ponukati svakoga rodoljuba, da se upiše u naše političko društvo, te da ga zborem

i tvorom valjno podupire. Tomu se pruža sada prigodom glavne skupštine svakomu liepa prilika pa se nadamo, da naš poziv neće ostati bez svakog uspjeha.

Govor zastupnika Laginja o uredjenju valute. Naš dični zastupnik na carevinskom vieću progovorio je prigodom glavne razprave o uredjenju novčane vrijednosti ili valute, prvi proti vladinim predlogom, dotično proti zakonskim osnovom. Nadamo se, da ćemo taj govor u cjelosti doneti a za danas spominjemo iz istoga nekoja glavni je točka: Reče, da je njegov položaj kao prvoga govornika proti vladinim predlogom vrlo težak, a to tim više, što nije sa svim vieć jeziku, koj ne bijaše izabran za parlamentarni jezik. (Mladošci: On nam bijaše narivati!) Obće je mnenje, da bez zlatne vrijednote nema sigurne valute. Usvoji li se zlatna vrijednota, nam će namjeti štatu one zemlje, koje su juče na gospodarstvenom polju, nego li mi, a veći imaju zlatnu valutu, dočim je u međunarodnom prometu zlatno isto tako roba, kao što srebro, bakar i željezo.

Vlada je voljna ustaliti prid (ngio), nu to nije kadra. Govornik upozoruje, kako agio upliiva na izvoz; razlaze, kako Italija ima zlatnu valutu, a uzprkos tomu šilje mnogo svojih sinova u inozemstvo, da ondje rade; Grčkoj i Portugalskoj ne ide takodjer najbolje, premda imaju zlatnu valutu. I prijatelji i protivnici valute, svi su složni u tom, da se laćamo nesigurnu posla. Nemože se kazati, za su loši naši sadašnji novčani odnošaji; naš papirni novac nije mnogo godina mjenjao svoje vrijednosti prema zlatu. Nu bilo bi željeti, da se stavi u promet više banknota; neki to smatraju za nesreću, on primjećuje, da bi to, uz neke uvjete, moglo biti sreća po narod. Dočim je porasao broj pučanstva i produkcija, moraju se pomnožiti i prometna sredstva. Banknote se nesmjaju izdajati za nabavu topova i inoga ratnoga oružja. (Živa istina!) Narod veli: Naša forinta ništa neviridi, već uvijek kaže: Imamo premalo forinta.

Predloženo uredjenje valute nas neće učiniti sretnijima. Još nije riješeno pitanje o relaciji među zlatom i srebrom. Sadašnji novac je isto tako mnogo boji za carinu. Pri uredjenju valute se valja osvrtni i na eventualni rat. Mi nećemo na nikoga navali, jer svi austrijski narodi žele, da se odriži mir. Nu navali li drugi na nas, zlatne forinte neće dočeti, a neće se raditi o zlatnoj, nego o ljudskoj glavi; stoga treba udovoljiti svim narodima. (Bravo! na desnici.) Valjalo bi produktivnim radnjama poboljšati udes pučanstva, a onda bi se moglo računati na svrha Austrijanaca, koji su uvijek spremni raditi za slavu monarhije i njenih vladara. (Desnica burno odobrava).

Iz okolice Vižinade piše nam seljaka predplatnik da je poslao u nedjelju dne 22. t. m. učitelja taljanske pučke škole u Vižinadi obćinskoga slugu, da pozove seljake iz okolice vižinadske neka dođu k njemu u pokle škole. Došlo ih je nekoliko te jedni potpisali nekakav spis, kojim se obvezuju, da će stati svojoj djeci u školu u Vižinadu, dočim nisu drugi htjeli ništa čuti o kakvoj obvezi. Onim koji se nehotjedoše potpisati, da bijaše rečeno, da će placiti glob od 5 for.

Mi odobravamo — ako se je u istinu ovako stvar dogodila — postupak onih, koji nisu htjeli potpisati obveznice, jer nema na svijetu zakona, koji bi mogao prisiliti Hrvata, da šalje svoju djecu u taljansku školu niti obratno.

Neku se gospođa u Vižinadi pobrinu za hrvatsku školu u budi kojjoj podobćini pak će imati pravo i d'žnost zahtjevati od obćinara, da šalje svoju djecu u takovu školu.

Opomena gospodarom. Poznata bečka tvrka Ignaz Heller (2/2 Praterstrasse 78), koja je na dobrom glasu, pripravila je i ljetos hrvatskih i slovenskih kataloga, u kojih se nalaze nacrti i cijenik svako- jakih gospodarskih strojeva. U tom katalogu imade osim poznatih strojeva i novi stroji mlinskih te posve nove i patentirane vinske turkule od for. 20 do 4000; nadalje turkule za ulje željeznih i novog izuma; zatim raznih vrstih mlinova za domaću porabu i velikih. Tvrdka šalje svoje strojeve uz jamstvo i za nisku cijenu. Odgovora na hrvatske i slovenske dopise u tih jezicima, a kataloge šalje badava.

Taljansko političko društvo za Istru obćravalo je prošlim dana svoju glavnu skupštinu u Kopru. Govornilo se svega i svasta, a svaka druga rieč bijaše: „tempi calamitosi“, „perfidia dei nemici“, „irruente finanza“, „nostra augusta civitla taliana“, „il nostro glorioso passato“ itd. Kod skup-

štine vladala je, kao što bi „baba“ rekla, „la nota dolente“, nu posla podne, teča- dem objeda promjenlo se posvo prizor. Kad se je počelo točiti „vino spumante“ nestalo je protivnika i težkih vremena, a među prisutnimi ne bijaše nijednoga, koji nije došao bar do najnižega naslova: „lo strenuo campione della nostra italianità“. Prosit!

Porečka „baba“ i kastavski izbori. Prošloga mjeseca obavili se na tih obćinski izbori u Kastvu. Pobjedila je bivša uprava, koju odsudjuje jedan dio obćinara radi mljačnosti i ne baš uzorne uprave. Taj dio obćinara nastojao je, da dođe u novo zastupstvo odlučnijih, marljivijih i svjestijih zastupnika. To mu nije poslo za rukom. Agitacije nije bilo kakovo i svjestijih zastupnika. Iste. Razpravljalo se i pogovorilo o promjeni nogo zastupstva akademiki, dokaz tomu naći će svatko već u tom, što se nismo ni mi bavili s tim pitanjem, kao što obćajemo kod izbora u ostalih obćinah Istre, osobito ondje, gdje su pomjeseana narodnosti, ili gdje bi se htjela šaka naših narodnih protivnika narivati svim ostalim obćinarom.

U Kastvu nemože biti izborne borbe kakovih smo doživili posljednjih godina u svih stranah Istre. Takove borbe nemože biti s jednostavnog razloga, jer u Kastvu nema niti jednoga Talijana, tu nemože biti govora o dvih narodno-provincijskih strankah, jer su svi obćinari jednoga jezika i jedne narodnosti, jer su svi po jeziku i narodnosti Hrvati.

Kod zadnjih izbora nebijahu si dakele protivne narodnostne stranke, jer nemogu niti absolutno takovimi biti, već je neodvisna i svjestijna stranka htjela podati bivšemu zastupstvu novih sila, svježih, inteligentnijih i radnijih muževa. Ona nije uspjela. Pa što odatle? Velik svietski dogodjaj, jer je u Kastvu — kako piše porečka „baba“ u zadnjem broju — doživila starčevićanska stranka podpun „fiasco“. Pak da se čovjek nenamije takovo ljudosti? Zar misli „baba“ da bijaše u Kastvu borbe, kakove imade obćino u Poreču među njezinimi „bianchi“ i „neri“ ili kakova se vodi sada u Kopru među samimi Talijani? Ne, draga „baba“, tebe je i sada netko nasamaro, kao što te obćinari uvijek nasamariti tvoji istomišljenici kad pišu o nama. Obćina Kastav jest i ostaje nepredobiva tvrdjava hrvatska, pa smijala se tomu „baba“ koliko njoj drago. Nevjeruje li tomu, neka izvoli pokušati svim bogatstvom istarskih Talijanaca i krnjela predobiti ju ma za koji protu hrvatski čin, a kamo li na kakovu sigurno izdajstvo. Kad bi „baba“ bila sjednaka za svoje „cittadelle insospugnabili“ za kakove je jur proglasivala Pazin, Buzet itd., kao što smo mi sigurni za obćinu Kastav, tad bi mogla doista mirne duše spavati.

Otkad se bija narodna borba u Istri, mi nismo jošte izgubili nijednu obćinu hrvatsku ili slovensku, dočim smo predobili liep broj onih, za koje je „baba“ tvrdila, da su to nepredobive tvrdjave taljanske. Ako su u „baba“ duji vlasni, nego li pamet, neka nam se izvoli oglasiti, pak ćemo njoj navesti ono, što je o tom pisala prije kakovih 5—6 godina. Moći dakele dična „baba“ pved svojimi smrdnim vrat i netari si glave za naše obćine, ili za dielithe istih, kakova se radja samo u tvojih razvodjenih moždjanijh.

Iz Boljuna, polovicom maja 1892. pišu nam: Prišlijei smo — kao dobi obćinari — upozoriti slavno glavarstvo u Boljunu, da već jednom razpiše obćinsko izobro, pošto je jurvo 17. janara t. g. preteklo trogodisće sadanjemu zastupstvu, dotično vladanju g. načelnika J. Matiasich-a. Svako daljnje zatezanje jest protuzakonito. Nok ovo ujedno avaziti i slavna c. k. oblast u Pazinu.

Izbiri u Hrvatskoj. Kako smo već javili, 30. i 31. t. m. te 1. i 2. julija t. g. Hrvati iz banovine (Hrvatske i Slavonije) biraju u svoj sabor 90 zastupnika. Osim ovih imade prilican broj virilista, t. j. novobiranih zastupnika, kojim je dano zakonom to pravo ujedno posjeda ili dostojanstva, što no ga obnašaju. Od 90 biranih spada dvojica na grad Rieku sa okolicom. Vladajući Riečani neće da biraju zastupnika u hrvatski sabor; megjarskoj vladi je to po volji a hrvatska si notaro radi toga glavu. Izabrati će se dakle u svomu 88 zastupnika.

Kod izbora biti će borba izmedju vladine stranke i pravaša ili odlučno opozij. Neodvisna stranka, kojoj je glasilo „O b a r“ izdala je na svoje pristaše proglas, u kojem izvjavlja, da neće kod izbora sudjelovati, jer da notar u govoru o slobodnom izboru pod današnjom vladom.

Ona preporuča svojim jednomišljenikom, da se posvo uztožno od svake agitacije i da ne glasuju za nijednoga kandidata.

Vladina ili vladajuća stranka postavila će svoje kandidata bar u dvie trećine izbornih kotara. Ona će „sja j n o“ pobjediti, jer no samo da za nju radi od velikog župana pak do zadnjeg pandura — sav službeni aparat — već se služi, kao što bitamo zadnjih dana u zagrebačkih dnevnicah, i nasiljom: t. j. zatvaranjem neodvisnih pravaških izbornika.

Težak je dakle položaj stranke prava, koja stupa u izbornu borbu goloruka proti vladajućoj stranci, do zubih oružanoj. Stranka prava postavila je — koliko nam je poznato — svoje kandidata u 39 izbornih kotara. Njezini pravci kandidiraju u više kotara. U nejednakoj i protežkoj borbi pravo ju svi pravi prijatelji slobode i napredka, pa što je borba težja, to će biti pobjeda prije ili kasnije sjajinja, koju njoj želo i za koju se moli iskrena srca svaki čestit Hrvat.

Uzor liberalizma. U posljednjem broju porečkoga listića potpisao si je uređnik g. Tamaro svjedoču upravo uzornoga liberalizma.

Govoreći o otpustu g. prof. Spinčića iz službe, o njegovju pritužbi proti odlukam zemaljskoga školskoga vieća za Gorice i proti naredbi ministarstva bogoštovja i nastave, zvajhao je „babin“ Marko službenoga konja, pak spornač Spinčića sa olimpijske visine, da će carevinski sud odbiti „sanza altro“ njegovju pritužbu. Da bude kako sebi došliedan, odobrava do zadnje piknje svo što je vlada poduzela proti Spinčiću. Porečki listić znao je prije nego li prof. Spinčić, da jo ovaj odpušten iz službe. On će znati bez dvojbe i za sve ostale tajne od prijatelja u Trstu, od kojih je doznao za Spinčićev otpust, an dvojimn jako, da bi mogao unapried znati za imenjenje sudca, koji će suditi o pritužbi prof. Spinčića. Čudimo se, da nije slvna „baba“ priznala, kako ju je tim proćorskim duhom nadahuio g. vitez, koji crpi takovo tajne nu samom izvoru.

K uredjenju novčane vrijednosti (valute). Prošloga četvrtka sazvali su poznati bečki protuzidovski zastupnici u Beču u gradskoj kući na sastanak svoje istomisljenike i u obće, sve one, koji su proti uredjenju novčane vrijednosti, kako ju vlada predlaže. U ogromnoj dvorani gradske kuće ili viećnice sastalo se preko 3000 osoba. Među ovimi bilo je više državnih i zemaljskih zastupnika, odvjetnika, profesora, trgovaca, obrtnika i t. d. Pred viećnicom čekalo je preko 3000 osoba koje nisu mogle u dvoranu. Među zaslužnicij bili su i naši zastupnici gg. Laginja i Spinčić. Od govornika iztakose se osobito zastupnici dr. Lueger i knez Lichtenstein. Prilježna bijaše resolucija proti uredjenju valute, kako ju vlada predlaže.

Naše uređništvo odposlalo je brzogjavnim putem izjavu u tom smislu, da je za Slavane Primožja dobar i sadašnji novac i jer su u tako nepovoljnom stanju, da nemogou kupiti zlata, ako se nezaduže, te jer je za njih uredjenje valute prerano. Oni pristaju na očitovanje skupštine proti takovom uredjenju.

I predsjedništvo političkoga društva „Edinost“ izjavilo se je brzogjavno proti uredjenju po predložih vlade.

Kako javljaju bečki listovi, pratilo je poslie skupštine sazivače skupštine i glavne govornike toliko muotvo naroda, da bijaše na prostranom „Ringu“ prekinut promet.

Na drugom mjestu donashmo izvadak iz govora zastupnika dr. L a g i n j e, što ga je izrekao u carevinskom vieću proti vladinim predlogom o uredjenju valute.

U sjednici carevinskoga vieća od dne 23. t. m. govorio je proti takovom uredjenju i zastupnik B i a n j i si sa hrvatskog državnopravnog stanovija, po kojem imade Hrvatska pravo na vlastiti novac.

Grozna nesreća. Iz Lošinja piše nam prijatelj kod gjenjima naslovom koliko slodi: „Javito kroz sienjenu „Našu Slugu“ ovaj prečalošni dogodjaj: Jučer dne 21. t. m. u jutro na ulazu u luku Mnoga Lošinja jedan a. u. ekonar sukobi se sa malom ladjom usaokom, koja je vozila više osoba u Lošinj. Ladja se porvnu. Ljudi, koji su bili na palubi ladje, spasiše se plivaću na kraj, a oni, koji bijahu pod palubom, poginuo i to jedan mužkarac od 70 godina i dvie ženske, od kojih jedna od kakvih 40 godina, a druga od kakvih 60 god. Mrtvo ostanke procesuo sada nu Sušak, gdje će im biti skupni sprovod. Dogodjaj je najžalostnij, a ganudo obćino i noizrecivo. Pokoj vječni dušam njihovim!

Iz Medulina javlja nam odbor „Hrvatske čitaonice“, da njim je pripisalo

mladošeski zastupnik na carevinskom vieću g. Čestmir L a n g for. 25 kao prinos za gradnju „Narodnoga doma“ u Medulini. Prinos taj poslo je g. zastupnik u ime Mladošeskog kluba uz siledče rodoljubne redke: Šaljme Vam taj prinos te želim od srca, da bi se čim prije izpunila Vaša želja, pak da bi tako braća Hrvati imali na jugu istarskoga poluočoka čim jaču tvrđjavu za obranu narodnih prava.

Za klub Mladošeskih zastupnika: Čestmir L a n g.

Taj dar dičnih zastupnika sjeverne naše braće razveselio je noizrecivo rodoljubne Medulince, koji njim se puteim „Naše Sloge“ najsrdačnije zahvaljuju.

Osim ove svote darovano je u istu svrhu i g. Grgo Grakalić pok. Ivana iz Medulina for. 2.

Množili se plemeniti darovatelji čim više, da tako uznognu vriedni Medulinci do mala ukrasit svoje liepo mjesto kršćim „Narodnim domom“.

Iz Opatjva nam pišu polovicom maja: Izbori obćinski sve se više približuju.

Gospoda znadu dobro, da je optajlski kmet otvorio oči; oni dobro uvijduju, da optajlski kmet neće da bude više „njihov“ slipeo orudje, neće da bude više „šćavo“, s kojim se mogu gospoda igrati kao diete sa „puponi“, — i to je uzrok radi koga su se gospoda u Opatlju nekoliko pomirila. Osvjedočili su se, da grdim i nasilnim načinom, prijetnjami, groznjami, nemogu ništa obaviti, jer kod zadnjih izbora za Beč jim je kmet pokazao, da nije plavšavica i knikavien, već da ima srlice junacko — i s toga počela su gospoda na liepi način s kmetom pogovarati se — obilnize oko njega kao i muće oko vruće kaše, nume ga na sve mogućie načine, pozivaju ga k sebi, nudjaju mu jela i pila lupče sladkih hotilja, ne bili ga tako na svoji vrgin ulovili. Služe se pri tom svukovrstnim spletkami — znadu dobro, da jim se približuje „dan od vjerve“, pa pozivaju s toga naše bolje i postenje kmetove na dogovor, na sporazum — nudjaju kompromis — ali natežu, dakako, vodu na svoji mlin. U svojoj prebiganosti govore ovako: Štožimo se, iz gruda ćemo postaviti same tri zastupnike, a sve ostale iz vana, al tako da bude većina od tih njihovih podrepnika — šarenjaka. Da je tomu tako, razvidno je iz imenika zastupnika, gdje figuriraju većim djelom njihove podrepnike, a samo malo naših. Tako eto misle te lisice, da su naši vriedni kmetovi sve sami čuki, da nezajnu, da je šarenjak djavolsko orudje, da je poturica gori od Turčina.

Gospodo optajlska! Mi vam već unepred kažemo: nije mltvo pošto je lamu bilo; iz tog brašna ne bude kruha. Ako mislite tako, onda slobodno sastavite vasu listu zastupnika, sve samih šarenjaka, a mi ćemo našu, sve same postene i vriedne kmetove našeg roda i jezika, pa na dan izbora, junacki ćemo skočiti u boj, boriti ćemo se kao lavovi za zakon i pravicu.

Mi s vami dogovoriti i kompromis nećemo, barem takovog ne, kakovog si ga vi želite. Što mislite, da vas još ne poznamo? Što sudite, da neznamo za vasu prebiganost, za vaše spletko? Zar mislite, da smo zapuceni zada kako i mala dječica? Ne mislite, da smo zaboravili nu prietnje, groznje, zlostavljenje, pogrede, posvke, kamovanje i krv u vrijeme zadnjih izbora za Beč? Ne mislite, da je kmet vaš izmet ili amede, koje možete bacati po volji na smetlišće. Ako tako mislite, onda se ljuto varate. Mi hoćemo, da budemo gospodari u svom domu.

Čujemo gdi se hvallita, da ste već mnogo od naših kmetu pritegli. Neće ih bit baš toliko, koliko vi govorite, to je samo vašo orudje, a kojim sviet spletkie. Ako bi se pa i našao koj od naših, osobito od prvaka, da bi s vama držao, nek promislit dobro što čini, njegovu čeno ime javno na ruglo staviti, nek znade, da će ga stignut prokletstvo svega naroda.

Kmetovi optajlski! Nazad malo mjesec osvjetlali ste si lice; to treba da činite i sada; služit će vama na čast i na korist. Znajite, da je dobru upravu obćine temelj (fundament) blagostanja pučke. Dan današnji nije vam ni vaša koja sigurna u Opatlju, izaberite si s toga vaše muževe i vašega načelnika, koji će red, mir i sigurnost uvostaviti. Danas imate samo jednog zvećenika. A znato? Jer namirnjaci u Opatlju prislaše svakoga, da odlazi. Ućinite mir u otom gnjazdu, pa čete imati barem dva svećenika. Danas imate samo jednu školu, i to taljansku. — Izaberite vašu muževe, pa čete lahko ustrojiti školu i za vašu djecu. Danas ste prisiljeni u podčestariji govoriti u tudjem jeziku. — Izaberite vaše muževe, pa čete se liepo razgovoriti u vašem jeziku. Al zato

traba sloge, jedinstva. Slogno dakle kmotovi — jer slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokrvari. „Gdi se bratska srca slože, tamo i olovo plivat može, a nesloga gdi zaviada, tamo i stana na duo pada.“

Lutrijski brojevi

Dno 21. maja.					
Bod	1	28	36	78	72
Grac	89	41	85	4	9
Temovsar	83	28	30	19	38

Br. 1618.

Oglas

za održavanje novih mjesečnih sajnova u gradu Pazinu.

Dosađu održavala su so u gradu Pazinu četiri godišnja sajna. — Mješto ovih održavat će so unapred, polg dozvole visokoga c. kr. najjostništra u Trstu, u Pazinu mjesečni sajnovi sljedećim redom:

1. a) U mjesečni jonaru, februaru, martu, aprilu, maju, junju i juliju svakog prvoga utorka u mjesecu.

b) Na dan 2. augusta. Ako bi ovaj dan pao na nedjelju, tada se sajam ima držati 3. augusta.

c) U setembru prvi utorek mjeseca. Ako ovaj utorek pada na 3. setembra, kojega dneva so svetkova sv. Eufamia i drži sajam u Gradišću, tada so sajam u Pazinu ima održavati sljedećega dneva u sredu.

d) U oktobru prvoga ponedjeljka mjeseca.

e) U novembru i decembru prvoga utorka mjeseca.

Ako bi pak na gore ustanovljene dane pao svetak, tada so sajam ima održavati sljedećega svakdanjega dneva.

II.

Pristup k sajnu slobodan je svakomu na mjestu označena po obćinskom glavarstvu. Mogu se donasati na prodaju svakovrstne stvari, koje nisu izključeno od trgovine kao i svakovrstno blago, ako su gospodari posljednjega providjeni mrvinekom putnicom. — Rogato blago (proživati) neđe se pripustiti na sajamšte, ako je došlo iz krajeva, za koje se sumnja, da su okuženi, pa i bio gospodar marve providjen redovitim putnicom. Neđe so pripustiti na sajamšte dielove blaga sumnjivoga poriekla.

U obće imaju so strogo održavati svi propisi zakona 29. februara 1880 br. 35 i 37 D. Z. L. na provedbenim naputici izdanim u tom poslu.

Potanjji uvjeti za trgovanje na sajamštu mogu se uriditi kod podpisatoga kao i u sajamovnom redu (pravilniku) prepis kojega odposlalo se (je na sva gradska i obćinska glavarstva u latr.

III.

Prvi sajam držati će se utorek 7. junja 1892.

Glavarstvo obćine Pazin
23. maja 1892.
Naćelnik: Dr. Dukić.

3-1

Proljetna liečitba.

Čaj „Tisuc cvetja“ (Milleffiori). Čisti krv. Izvršno sredstvo kada počo u želudcu, kao i proti neprobavljivosti i hemoroidam. Jedan zamot dostatan za izlječenje stoji 60 novč. a dobije so u odlikovanoj liekarni

PRAXMARER (telefon 207) „Ai due Mori“
TRST: Piazza grande. 1-62
Poštarske pošiljke odprma so odmah uz 55 nvč. ili toliko listovnih maraka. Pozor pred pravom.

Štrcaljke proti peronospori (mildovu)

sustav Candeo i drugih sustava imadomo uvijek na skladišću. Pošto so pako obćuju, da će se ljetoš tih štrcaljka mnogo rabiti, umoljavamo ujedno gospodu posjednike, da so izvle narućbami dim prije oglasiti, da uzomgnemo na vrijeme druge prosekribili te tako svim narućbikim zadovoljiti.

Imademo takodjer izvršno strojevo za sumpornje čvrsto i lakhe, koji izbacuju jedino fini prašak, koj so lahko prima lieća; u taj stroj može so staviti i sumpor u krudam.

Cjene su iste kao i prošlih godina, prem su jedni i drugi strojevi savršeni. Candeo-va štrcaljka sa svom pripravom stoji 10 for. a stroj za sumpornje for, 5

Proporućamo so takodjer za druge vrsti strojeva i za sve što na iste spada.

Zivie i drugi

u Trstu, ulica Zonta br. 5

Izdavatelj i odgovorni urednik Mate Mandić.

Traži službu.

Mlinar sa izvršnim svjedočbami za parne i vodno mlinovo, vrstan za stolarnstvo i popravke mlinarskog orudja traži ovim putem službu.
Polžiže kod uredništva „N a š e Sloge“.

Tinktura za želodec,

katero piroja G. PICCOLI, lekar „pri angolu“ v Ljubljani, Dunajska cesta je mehko uplívno, delovanje prebar-nih organov ureja-joće sredstvo. Krepi želodec, kakor tudi pospeluje telesnu od-proje. — Razpošilja jo kadrotatelj v za bo 3 k r h p o 12 in vod stekleno. Zalogišk z 12 stekl. valj gl. 1.39. z 56 stekl. 5 kg. teža, volja gl. 5.28. Poštno plaća naročnik. Po 13 kr. steklenište razprodajajo se v svih lokarni z Trstu, Istri in na Goriskem. 15-25

FILIJALKA c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.
Novci za vplaćila.

V vredn. papirjih na 4-dnovni odkas 2 1/4% 30-dnovni odkas 2 1/2% 2-8-3% 3/4% 8-mesečni 2 1/4% 6-2 1/4%

Vplaćovanja avstr. vrednostnih papirjom, kateri se nahajajo v okrogu, pripisano se nova obrestna tarifa na temelju odgovodi od 17. in 21. odnosno 12. junija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 3 1/4% na vanko svoto. V napoleonih brez obresti

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pošto, Brno, Lvov, Tropava, Hoku kakor za Zagreb, Arad, Bielez, Gablonz, Gradoc, Hermanstadt, Inomost, Colovoz, Ljubljana, Lino, Olomuc, Reichenberg, Saz in Solnograd, — brez troškove.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24-10 pri odbitku 1 1/2% provizije.

Pr ed u j m i .

Sprejomajo so vankovratna vplaćila pod ugodnim pogoji.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtega kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu, ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejomajo so v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — zlat po pogodbi.

Naša blagajna izplaćuju nakaznice narodne banko italijanske u italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Trst, 13. maja 1892. 10-24

Krasne uzorke šalje so zasebnikom b-dava. Knjige za kupaćce nefrankovane.

Tvari za odjela.

Peruvien i doking za visoko vednostje; propisane tvri za c. kr. čimovniške uniforme; te za veterane, vatrogance, sokolaje, livrē, sukno za biljard i igraće stolove, leden i nepruomčne lovaćke kapute, tvri koje so pere, plaid za putnike od 4-14 for. itd. Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vruene suknene tvri nipošto jeftine cunjje, štano ih posud nudjaju, te jedva podnosno krojaćke troškove, naka so obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna u Austro-Ugarskej. U mojem stalnom skladištu u vrednosti od 1/2 milijuna for. a. v. to u mojoj svjetskoj poslovništel just puniljivo, da prosto mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uriditi, da so od tako mnulnih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nobi u kratko blagu preostalo. Ponujaju ih pojedine tvrke odrezko te razaišiju ih uzorke, tada su ovi od čitavih komada, nipošto od odrezaka.

Odrezi i, koji se nedopadaju, zamjenjuju so il se povrat u vrac. Kod narbe troma navesti boju, jiljuju i cunu.

Pošiljke jedino uz pošarske pouzeće, 24-12 preko 10 for. franka. 23-24 Doplaće u njemačkom, mađarskom, čakom, poljskom, talijanskom i francuzkom jeziku.

5 do 10 gold.

gotovoga zaslužka na dan brez kapitala in rizika ponuža naka moćna bankna hiša vasteremur, ki so hoće baviti s prodajo postavno dovoljenih sredok in državnih papirjev. Ponudbo jo pošiljati pod „Lone“ na: Aunoneu-Expeditio von I. Danneberg, Wien, I., Kumpfgasse. 4-10

Nova raćunotno liečaje. Svjedobne glasovih liečnika. Neakodljivo, bez liekarje.

Svim živćano bolestnim

preporuće so toplo u 22 nakladi izaiše knjizica

Roman Weissmann:
O živćano bolesti i kapi, pred-usretnoću i liećenju iste.

Bezplatno se dobiva zamu u liekarni *Karls Zanetti* u Trstu. 10-8

U radionici klepara
JUSTA BIASUTTI

Radionice uoćeno graditelje vodovoda u željeznih cijevih Via Barriera vecchia Trst broj 10 grad i drži na skladištu kupelju u posudah, sa stalcom sa ili bez peći iz cinka švarto gradjona, te izvadija i druge radnjio kloparske uz najliše cijene. Ilustrovani cenliki dobivajo so gratis. 1-62

Enrico Rovere & Co.
TRST, Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svitiljka; staklene ploče, jednostavne prozirno, i neprozirno, dvostruko i bojdišane. Zrcala u velikom izboru. Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimsko svitnjake uz cijene, koje so noplaje konkuroane.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajnju bez carino. 60-62

Ulica sv. Katerina br. 3
Bogat izbor

pečata od kaućuka i kovnih, jednostavnih i umjetničkih pečata za urede, razna urezivanja, kovnih pečata za stanove, kile, tvoriva, velikih pečata sa oznaćivanjem pošiljaka, monogram, emblema izbrislivog za pečate itd. za najliše cijene. — Prodavaći i agenti dobilju dobar posput. U pokrajnju idu pošiljke uz pouzeće.

G. BATTARA i dr.
TRST
ulica sv. Katarine br. 3.
Tvornica pečata i silinli predmeta.

**LJEKARNA
A. KELEK**

nasljednici Rondolini
utemeljena godine 1869.
TRST,
Via Riborgo br. 13.

Razprodajo sljedeće osobitosti: Glasovito i prave šavre iz Brezije, željezo sa Chlomo Malassi, Obićno baklarovo ulje; isto ulje sa jodom i željezom. Elixir Cocca okripiljuć i probavljać. Elixir Chlino proti groznici. Anatorinšku voću za usta. Tekući sapun proti osoblnam. Obće poznata voća katarina i utroplvanja katarina. Kaćiku proti potoplama bolestim. Indijansko esenenoj ljelek proti zuboboli. Ekstrakt Tamarinda sa Antila. Vinu sa Chlomo poput Marsalo okripiljuće žoludca Prašak za zube bijeli i ruzičasti. Prašak ciparaki bijeli i crveni itd. 24-27

NB. Primajo se naručbe za tuzemstvo uz pogodbe povoljno i uz pouzeće.

Fran Epron

ulica Arcata.

Slikar znakova, svake vrsti grhova, dekoracija umjetničkih, slikanih stakala, drva, mramora i prozirnih alika. 1-62

Povlaštena mejnarodna agencija za potovanje
z dekretom kr. ug. vlade 26/4 1891. št. 1799, P. S. III. 17-52

Dragotin Pirelli

(Carlo Pirelli) — Reka: Via del Lido 537 vis-à-vis il molo Adamich.

Prodaja vožnjih listov:
za vauko mesto preko moćja nik komega (listi za II. razred po znaćim cenli) izdaje liste za tjia in nazaj za jedno leto z obrestni pa 20% in to po ceniku, katerega si bodi evropskega ili amerikanskega društva.

Izdaja vozne listke (bigletti del passaggio) za Ameriko: preko Havre, preko Antverpa, preko Bremena, preko Hamburga, preko Liverpoola, preko Glasgova i preko Southamptona. — Za Afriko: preko Genova, preko Marsilje, preko Licna, preko Londona i preko Darmoutha. — Za Australiju: preko Genova, preko Bremena, preko Anversu i preko Hamburga. — Za prago Iquique (itd.): preko Genova i Montovidena, preko Hamburga uprav kroz Magelanovo tjekno i pragon Hamburg, Colon (Colon, Panama, z želenice) Panama, Iquique, itd. prek moćja po znaćim cenli.

Potnikom ni treba, da zahterejo navedeno vožne karte, niti da mislijo za razrede ali položaj kapara. Dosti je, da dojdejo k agenciji na lieki ter da tu kupijo karte, potnik morajo v svakem mestu ostati, kjer jim je drag od kjer odnjia parobrod od dnevlj, doćenili mu od agencije. Agencija bode pazila na toćna odha

Janja, vrhu tega je v komunikaciji z vaeim mestu in vaeim društvu: in kjerkoli se oglašjo potniki, gledati će na to, da bode toćni zahtij, ampak poslalo se jih bode takoj v oni kraj, od koder najpropreći svode parobrod, priprićujući jih samo takim društvom, koja skrbu za dobro hranu na parobrodnu. — Janji se za toćnu odhod, kakor je oznaćen na potni karti in povrtno so stroški, ako so takani po krivi agencije, t. j. ako ne pripao pravom času u dolooćeno mesto, valje tege, ker so je agencija zmotila u računanju, koliko časa traja želeniška voznja ali pa, da ni već prostora na parobrodu. — Ker imamo agencije u New-Yorku drugo agencije za spedićije po vaej Soverni Ameriki, izdajaju bode reška listjanka karte po najlićim cenli za vauko mesto u Soverni Ameriki. Za vauko odrećeno mesto izdava ta agencija vozne karte.

Gerć omenjena agencija daje pojašnltla glade cene, kakor glade dneva in mesta odhoda.

Preskriblja zabelo
za priljago in blago za vauko mesto, po morju ali po kopnem. Zavezujo se potpredavati o vsaki stvari, koja bi se bila morđa izgubila ili pozabila po poti v Ameriko ali kam drugam.

Svi strojevi za poljodjelstvo vinogradarstvo i voćarstvo.

Mlatilnice,
mline za ćišćenje žita,
izbiralnice,
rezalnice krme,
mline za voće,
tiskainice za voće, grozdje i vino

kno takodjer svakovrstne druge strojeve i orudja za poljodjelstvo, vinogradarstvo i voćarstvo itd. itd. novog izvršnog ustroja razpošilje najjeftinije

IGN. HELLER u Beču,

2/2 Praterstrasse 78.

Ilustrovani katalog i zalivalna pisma u hrvatskom, njemačkom, talijanskom i slovonskom jeziku pošiljaju so na želju besplatno i franko. Strojevi davaju se na pokus — jamči se za nje — pogađa so povoljno.

Cjene su iznova snižene!!! 6-20